

สารจาก
นายอานันท์ ปันยารชุน
ประธานองค์กรเพื่อความโปร่งใสในประเทศไทย
ตีพิมพ์ครั้งแรกในจดหมายข่าว Transparency Thailand Newsletter
ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๑ เดือนมิถุนายน ๒๕๔๔

ปัญหาทุจริตคอร์รัปชันเป็นปัญหาที่ร้ายแรงที่สุดของสังคมไทยในปัจจุบัน รากเหง้าของคอร์รัปชันได้แผ่ขยายและฝังลึกไปสู่สังคมทุกภูมิภาค บ่มเพาะและเพิ่มพูนปัญหาของชาติในทุกด้าน ทั้งด้านการเมือง สังคม และเศรษฐกิจ

คอร์รัปชันส่งผลกระทบต่อคนในสังคมทุก ๆ คน ไม่ว่าจะคนคนนั้น จะดีหรือเลว สุจริตหรือทุจริต คอร์รัปชันทำให้เกิดความอยุติธรรมขึ้นในสังคม เพราะในกระบวนการทุจริตนั้น กำลังมีคนถูกโกง ถูกเอาเปรียบ และได้รับความเดือดร้อน คอร์รัปชันทำให้การบริหารงานในภาครัฐ และภาคเอกชนไม่ เป็นไปตามกติกา ประเทศชาติต้องสูญเสียรายได้ที่พึงมี ประชาชนผู้เสียภาษีต้องแบกรับภาระ และที่สำคัญ คอร์รัปชันทำให้เกิดความไม่แน่นอน สมาชิกในสังคมเกิดความไม่ไว้วางใจซึ่งกันและกัน ผู้คนเสื่อมศรัทธาในกติกาและกฎหมาย เกิดความขัดแย้งแตกแยกจนสังคมล้มเหลว และเมื่อสังคม ใดล้มเหลว สังคมนั้นก็จะอยู่รอดต่อไปไม่ได้ และไร้ศักยภาพในการพัฒนา ผู้คนปราศจากความ สุข ขาดคุณภาพชีวิตที่ดี

ทั้ง ๆ ที่ปัญหาทุจริตคอร์รัปชันเป็นปัญหาเรื้อรังของสังคมไทยมานานหลายสิบปีแต่ก็ยังไม่ สามารถแก้ไขให้อยู่ในระดับที่ควบคุมได้ เพราะเรายังไม่มีการแก้ไขปัญหากันอย่างเป็นระบบ ใน อดีตที่ผ่านมา ส่วนใหญ่เป็นการแก้ไขปัญหาแบบแยกส่วน มุ่งเน้นการปราบปราม แต่ละเลขาการ ป้องกัน โดยเฉพาะการป้องกันการแก้ไขปัญหาคด้วยมิติด้านค่านิยม วัฒนธรรม

ปัญหาทุจริตคอร์รัปชันจึงแยกไม่ออกจากประเด็นเรื่องค่านิยม วัฒนธรรม ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับหลักปฏิบัติด้านคุณธรรมและจริยธรรมของคนในสังคม ปัจจุบันค่านิยมของสังคมกำลัง เปลี่ยนไปเนื่องจากสภาวะการแข่งขันทางเศรษฐกิจและลัทธิบริโภคนิยมที่ส่งเสริมให้คนมีค่านิยม เห็นเงินตราเป็นพระเจ้า และเป็นที่มาของอำนาจ เกียรติยศ และชื่อเสียง ซึ่งส่งผลกระทบต่อความ สามารถในการแยกแยะระหว่างอะไรถูก อะไรผิด อะไรดี อะไรเลว และอะไรควรทำและไม่ควรทำ และเมื่อใดคนในสังคมเริ่มมีความเห็นว่า คอร์รัปชันเป็นวิถีหนึ่งในชีวิต และจำยอมว่าเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม เมื่อนั้นสังคมก็จะหมดอนาคต มีแต่ผู้และพังต่อไป

การแก้ไขปัญหาทุจริตคอร์รัปชันด้วยจริยธรรมและค่านิยม จึงเป็นสิ่งจำเป็นต้องแก้ไขควบคู่กันไปในระยะยาว ด้วยการเสริมสร้างกลไกทางสังคมที่ทำให้คอร์รัปชันทำได้ยากและเสี่ยงมากขึ้น ในทางสังคมและชื่อเสียงด้วยมาตรการต่อต้านทางสังคม (Social Sanction)

องค์กรเพื่อความโปร่งใสในประเทศไทยพยายามดำเนินกิจกรรมเพื่อกระตุ้นจิตสำนึกของคนในสังคมต้องไม่อดทนและไม่จ่ายอ้อมต่อการทุจริตคอร์รัปชัน แต่ต้องอดทนและมุ่งมั่นในการมุ่งหน้าแก้ปัญหา ทั้งนี้การทำงานใหญ่ต้องใช้เวลาและความพยายาม และใช้เวลาเพื่อทุ่มเทอย่างจริงจังและต่อเนื่องด้วยการประสานความร่วมมือรวมพลังจากทุกฝ่ายในสังคม

อาพันธ์ ปันยารชุน